

Ardealul Economic

ORGAN AL INDUSTRIEI, COMERȚULUI ȘI FINANȚEI DIN ARDEAL ȘI BANAT

Director:

TRAIAN CHIRILA

ABONAMENTE:

Particulari 1 an 6 luni
 Autorități, bănci și întreprinderi in-
 dustriale și comerciale 800 400
 Publicații em.-patrat 1000 500
 Lei 10.

Redacția și administrația

Str. Mîneva No. 7.

CLUJ.

TELEFON 444

Revalorizarea leului și comerțul

Iluzia revalorizării leului obsedează cu putere și astăzi pe fostul ministru de finanțe, d. Vintilă Brătianu, dictatorul economic nefast al României. De cinci ani și mai bine nu se urmărește decât o himeră, valoarea nominală a unei monede hârtie cu una de aur, Revalorizarea. Stabilizarea, adică fixarea valorii monedei față de aur, la nivelul la care a dus-o Statul prin emisiuni neacoperite, deși o urmărește o țară întreagă, rămâne totuși numai o dorință, până la completa înșănătoșire cerebrală a dlui Vintilă Brătianu, care rămâne surd la toate strigătele de desna-dejde ale țării.

Se așteaptă epoca minutilor, când mașina de fabricat bilete de hârtie, va scoate numai aur din culele tainice pe cari astăzi numai Dictatorul le cunoaște.

În același timp, ruina materială așează țara pe catafale, la căpătâiul căreia zadarnice vor fi toate plânsetele, prăbușirea urmând periculos drumul dezastrului economic, pe panta ridicată de Vintilă Brătianu.

Cine își dă seama de pierderile catastrofale pe cari le-a suferit România de câțiva ani încoace?

Un războiu, ba chiar și două războaie ca cel din anul 1916 ar fi putut purta, cu banii oruncați în vânt, alergând după ochii fermecători ai lui Dumnezeu. Există un tragism impresionant până la lacrimi, în politica țării românești.

Deoparte un om și o dis-gustătoare camarilă, de altă parte o țară și un Popor de 17 milioane, care este îngenușiată în fața stupidității crude a celui care nu vrea să înțeleagă chemarea vremii.

Nici din experiența noastră cu dramatice convulsii economice și nici din experiențele altor țări, cari urmărind aceeași himeră, au săpat amănunțite prăpașii economice, pe care numai câteva decenii le vor putea nivela.

Acrobațiile financiare ale dlui V. Brătianu nu și le poate îngădui o țară ca a noastră, abia în prima fază a consolidării sale economice.

Stabilizarea leului se impune în mod imperativ și urgent pentru a nu mări numărul victimelor catastrofei provocată de un inconștient, de nevoile țării. Posibilitatea revalorizării după situația dată nu există decât în imaginea de bolnav optimist a unui om care decenii de-a rândul a subordonat interesele celor mulți, intereselor sale înguste personale.

Și în același timp țara suferă.

Echilibristica de artificială împotrivire între export și import, pentru a împinge leul în sus, a avut rezultate rușinoase, falimentul politicii dlui Vintilă Brătianu, dovedindu-se mai presus de orice indoială.

Suferă exportul de lemne, de cereale, de produse, de vite, precum suferă importul tuturor articolelor necesare din alte țări.

Întreprinderi înfloritoare ordinario astăzi se găsesc în pragul falimentului, iar comercianții încercați și cu mare capital se găsesc în agonie financiară și economică, datorită în mod exclusiv patriotismului și naționalismului integral al dictatorului, închis ermetic în formula „prin noi înșine”.

Dacă se pregătește și erasinarea economică după cum s'a încercat și cea morală, să se

înfigă odată pumnalul în inima țării, pentru a nu întârzia totala prăbușire, care și de altfel se apropie cu mare zgomot.

Mai bine o moarte repede sigură, decât o prelungire a agoniei bolnavului, care numai prin injecții poate să-și prelungească mizerabila viață.

Revalorizarea iluzionistă ne pregătește dezastrul pe lângă care cel dela Turtucaia va păli deabinelea.

XY

Conferința internațională a trenurilor de marfă

În săptămâna trecută a avut loc la ministerul de comunicații, conferința internațională a trenurilor de marfă.

Delegațiunile streine s'au întrunit pe grupe, reprezentând interese de transport directe și de tranzit, în vederea aranjării mersului trenurilor internaționale, cari vor transporta diverse articole dintr'o țară într'ală.

Se pun, cu acest prilej, în strânsă legătură graficele trenurilor de marfă ale administrațiilor de căi ferate participante, stabilindu-se timpul de mers cei mai convenabili.

Legăturile se stabilesc din direcția vest către est, astfel că aranjamentele cu administrația căilor noastre ferate vor fi încheiate către sfârșitul lucrărilor conferinței.

Transporturile din Europa centrală

Delegațiunile străine căzuseră de acord în privința următoarelor relațiuni din Europa Centrală:

Un tren de mărfuri obișnuit, predate cu mică întârziere și tranzit din Polonia, la Trieste și Fiume.

Acest tren va pleca din Osmiczin zilnic la orele 23.50 și va ajunge la Trieste a cincea zi la orele 15.50, traversând Cehoslovacia, Austria și Jugoslavia.

Un tren de mare viteză Trieste-Viena cu plecarea din Trieste la orele 2.05 și sosirea la Viena a treia zi la orele 3.10.

Cu acest tren se va transporta mărfuri diverse cu destinațiunea pentru Austria și Ungaria.

Un tren obișnuit Neapole-Viena, cu plecarea din Neapole la orele 22 și sosirea la destinație a patra zi la orele 18.

Trenul acesta este rezervat în mod exclusiv transporturilor de fructe din sudul Italiei.

Bine înțelese trenurile specificate mai sus vor avea legături și vor transporta articole diferite și în țările pe unde fac tranzit.

Un aranjament al României

Până eri la prânz delegațiunea românească nu încheiasse decât un singur aranjament, privitor la trenul rapid direct internațional de mărfuri Buks-Insbruk-Viena Budapesta-Curci-București.

Acestul tren i s'au adus însemnate perfecțiuni, scurându-i-se timpul de mers cu 24 de ore în Austria. S'a calculat că dela Buks (frontiera Elveției) și până la Curci (punctul de unde intră în România) să nu facă decât două zile. Cu acest tren se vor transporta pe viitor, în timpul cel mai scurt posibil, diverse mărfuri din Franța și Elveția, cu destinațiunea pentru România, încercând și în țările de tranzit și de legătură, adică și în Austria, Ungaria și Cehoslovacia.

Trenul de corespondență al acestui rapid internațional de mărfuri — București—Budapesta—Viena—Insbruk-Buks, n'a fost studiat încă. Se speră totuși că și lui i se vor aduce îmbunătățiri importante.

Discuțiunile pe grupe ale delegațiilor străine tindeau, în cursul după amiezii de ieri, să stabilească trenuri pentru exportul zahărului din Cehoslovacia, a mașinilor industriale din Elveția, a cărbunilor din Polonia, a cartofilor din Ungaria destinați țării din Balcani, precum și a unor tranzite prin Jugoslavia.

Se anunță că un anumit grup de bănci engleze tratează cu guvernul sovietic pt. exploatarea surselor de petrol din Rusia. După știrile sosite, aceste bănci ar oferi guvernului sovietic un împrumut de 50 milioane lire sterline, iar ia rândul său guvernul sovietic s'ar obliga să înceteze propaganda antiengleză în Orient.

Apa minerală „Lithynia” din Tămășeu

Exploatarea o au două români. Cea mai excelentă apă minerală din Ardeal

Izvorul de apă minerală din Tămășeu e îndeobote cunoscut nu numai c lătorilor dela Sămar la Oradea-Mare și Cluj, ci tuturor oamenilor cari în momentele lor neprielnice în sănătate s'au răcorit cu o excelentă apă minerală.

Izvorul de apă „Lithynium” într-o vreme nu prea îndepărtată, e încetat să mai fie exploatat. Aceasta a produs o mare dezolare în rândurile consumatorilor din Ardeal, pentru cari apa prea bine cunoscută sub numirea de »Paptamási» era aproape indispensabilă.

Cu atât a fost însă mai vie bucuria, când s'a știut, că izvorul de apă minerală din Tămășeu se exploatează din nou și încă de către doi români: Domnii Mihail Boca și Traian Marian au luat în exploatare izvorul pe un termen de trei ani, răspunzând prin aceasta unei imperioase da rîni a publicului consumator.

Arendatorii s'au constituit într-o societate în nume colectiv, având fiecare răspundere nelimitată și solidară, sub denumirea „Lithynium”. Membrii societății au făcut investiții noi, cu instalațiuni moderne. Izvorul a fost adâncit, având o acum o adâncime de 320 metri, luându-se în același timp toate măsurile preventive pentru păstrarea curățeniei apei.

Administrarea societății se face de către Consiliul de către Administrație, care își are sediul în Oradea-Mare, palatul Băncii „Bihoreana» care finanțează aceasta întreprindere.

Analiza apei a fost făcută de către medici cu bune nume din București, opinând pentru întrebuințarea acestei apei ca medicament.

Ea conține o mare cantitate de lithinin, carbon și alte alcaloide. Este una dintre apele cele mai recunoscut și vindicătoare. Are putere necontestată împotriva bolilor de stomac, rinichi și bexică, catar de intestine, astmă, bronșită și diatezis.

Societatea în nume colectiv »Lithya» pentru a putea mai ușor satisface cererile consumatorilor, a fixat prețuri foarte reduse. O sticlă mare de apă minerală la gara Tămășeu, costă lei 6, iar o sticlă de ½ kg. 5 lei.

Ambalajul, în caz dacă nu se remite se va plăti cu prețul de cost 100 lei.

„Lithynia» societate în nume colectiv promite toate îmbunătățirile posibile, având toate mijloacele să le și înlăptuască, într'un termen de timp foarte scurt.

Nouii arendatori sunt persoane binecunoscute în lumea comercială, dispunând de serioase referințe și bani, pentru a privi cu toată liniștea în fața întreprinderii la cari s'au angajat.

Garantiile domniilor lor sunt suficiente, ca să le aplicăm încrederea noastră și a cititorilor noștri, dintre cari mulți vor fi mulțumind o normală funcționare a organelor intestinale, chiar apei „Lithynia”

Din activitatea asociației comercianților de făină și brutari în Cluj

În zilele acestea ni s'au prezentat la redacție câțiva reprezentanți a-i asociației comercianților de făină și brutari din Cluj, dându-ne detalii asupra activității din trecut a asociației de mai sus — care după cum spun membrilor s'ar fi aduc pagube mari.

În plângeri ne-au adus date foarte interesante referitor la economia stângace a acestei asociații, care pe brutarii din Cluj, dându-ne detalii asupra activității din trecut a asociației de mai sus — care după cum spun membrilor s'ar fi aduc pagube mari.

Importanța chestiunii ne obligă ca după o cercetare minuțioasă și după ce ne-am informat pe deplin să ne ocupăm cu această chestiune cât se poate de obiectiv.

Astfel c în numărul viitor vom reveni.

X.

Din practica judecătorească

de Ștefan Laday.

1. Contractul de chirie poate să prevadă plata chiriei la domiciliul proprietarului sau a chirieșului. În primul caz chiria e „portabilă”, în cazul al doilea ea este „cherabilă”.

Or, legea chiriilor cuprinde dispozițiunea că chiriașul poate să se libereze în mod valabil nu numai prin plata chiriei, ci și prin consemnarea ei la administrația financiară. Curtea de Casație prin deciziunea Secțiilor Unite din 23 Sept. 1926 ca atunci, când chiria este cherabilă, chiriașul nu e dator nici consemneze chiria, ci proprietarul trebuie să se prezinte la domiciliul chiriașului și numai dacă cu ea s'a ocazie constatată că chiriașul plățește, poate cere evacuarea. Iată părțile mai esențiale ale deciziunii:

Atunci când chiria este cherabilă, că trebuie plătită la domiciliul chiriașului, acesta nu are o formalitate de îndeplinit, nici o reală și nici noua formalitate înlocuiește în interesul său reală, ci proprietarul pentru a avea dreptul la rezoluțiune sau a eficacitate pactului comisoriu es, trebui să constate că s'a prezentat la domiciliul chiriașului și acesta i-a refuzat plata, căci

numai astfel chiriașul este în culpă și poate fi vorba de rezoluțiunea contractului.

2. Cine este obligat, dacă o cambie e semnată cu firma unei societăți care nu există? În speță, o societate în nume colectiv a fost întemeiată cu durata de 5 ani, iar după expirarea acestui termen, când societatea nu mai exista, un membru al societății a semnat o cambie cu firma socială. Căzută s'a ivit în Regatul vechiu. Tribunalul Dolj a condamnat pe cel-ce a semnat cambia, făcându-l responsabil ca personal obligat la plata cambiei. Într'un caz similar, când era vorba nu de o societate dizolvată ca în speță, ci de o societate neființată încă, și Curtea de Casație (No. 205—1899) a dat deciziune în acest sens. Deciziunile operează cu o mulțime de argumente, luate din doctrina italiană. În Ardeal, chestiunea e simplă (rezolvată în art. 105 Legea cambială: cel ce semnează în numele altuia fără procură, răspunde personal).

3. Tantiemele membrilor în consiliul de administrație nu pot fi scăzute din venitul împozabil. Curtea de Apel București No. 124/1926. Motivare:

După dispozițiunile art. 31, alin. 3 din legea contribuțiilor directe și par. 81 din instrucțiunile oficiale de aplicare, pentru obținerea venitului net împozabil al unei întreprinderi comerciale se scad din veniturile brute rezultate din operațiunile făcute în cursul anului numai salariile, remunerațiile și indemnizațiile de orice formă plătite funcționarilor și lucrătorilor, nu însă și sumele plătite directorilor societății, deoarece plata lor nu are caracterul unui salariu, ci fac parte din beneficiul la care ei participă pentru funcțiunea lor care o exercită în baza unui mandat, în calitate de membrii în consiliul de administrație.

4. Fondul de pensii și asistență al unei întreprinderi comerciale dacă nu se dovedește că a fost vărsat și că deci constituie o cheltuielă efectivă nu poate fi scăzut și rămâne în beneficiul net împozabil.

Impozitul agricol pentru păduri când se constată că a fost plătit realmente se scade din venitul brut. Din moment ce s'a scăzut la jumătate impozitul elementar pe motiv că societatea nu are încă 6 luni de funcționare, implicit urmează a se scade la jumătate și impozitul complementar deoarece acesta nu este decât un accesoriu al impozitului elementar, (C. Apel Buc. Nr. 54 din 10 Februarie 1926.

5. Este cunoscut că legea de reformă agrară cuprinde dispozițiunea

că creditorii intabulați pe moșii expropriate sunt datorii a accepta plata în rentă de expropriere în loc de numerar. Această dispoziție care silește pe creditor ca în locul creanței sale legale să accepte o fracțiune neînsemnată, a fost viu discutată în streinătate. Pentru a scoate în relief importanța acestei dispozițiuni a legii, dăm un exemplu: Creditorul ipotecar a dat în timp de pace nu împrumut de 10.000 Lei aur; în urma deprecierei valutei primește acum numai 280 Lei, dar legea nu i dă nici această sumă ci numai rentă adică după curs vro 3000 Lei hârtie, deci 84 Lei aur. Creditorul a pierdut deci peste 99 la sută din creanța sa și primește numai 1/125 parte din ceea ce a dat. Când în toate țările cu valuta depreciată s'a introdus valorizarea creanțelor, la noi din contră, nici suma nominală, deși depreciată, nu s'a dat creditorului. Este ușor de înțeles că această măsură legală a făcut mare vâlvă în streinătate. Creditorii streini cari au pierdut aproape întreaga creanța lor, au contribuit mult la discreditarea țării noastre în streinătate; căci creditorii pricep că în urma deprecierei valutei trebuie să piardă, dar nu pricep că legea le ia cea mai mare parte chiar și din această sumă depreciată.

Este sigur că legiuitorul, dacă ar fi prevăzută pagubele naționale și economice ce s'au ivit din ace-

astă dispozițiune, n'ar fi luat-o, cel puțin față de creditorii din streinătate. Nefiind vorba decât de câteva milioane Lei, marea operă națională a expropriării pământului n'ar fi suferit, dacă creditorii streini ar fi primit cel puțin suma numerică a creanțelor lor. Legiuitorul a și voit să evite consecințele vătămătoare, dispunând în art. 76 alin 4 din legea de reforma agrară din Regatul vechiu, că creditorul dacă consimte ca creanța lui să rămână asigurată în restul proprietății neexpropriate, să se prelungească termenul de exigibilitate cu 10 ani și cu o dobândă numai de 5 la sută pe an, — această dispoziție înseamnă că, prin derogare de la normele citate, obligatorii pentru lichidarea creanțelor, legiuitorul lasă părților facultatea să convină ca peste 10 ani, când nu se mai întrevide vreun prejudiciu pt. creditul Statului, să se poată face plata și în numerar, în condițiunile prevăzute în acest text;

Această dispozițiune nu poate avea înțelesul că legiuitorul ar fi intenționat să restrângă solicitudinea arătată debitorului expropriat și să lase la alegerea numai a creditorului modalitatea plății în rentă sau numerar, ci este necesar și consimțământul debitorului, căci legea vorbește de un consimțământ, adică de un acord de voințe pentru ca prelungirea termenului creanței și plata ei în numerar să poată avea loc; de aceea art. 159 din regulamentul legii, prevede că plata în numerar peste 10 ani se va face dacă creditorul acceptă cererea proprietarului lămurind astfel ideea

aparat achitate în rentă, obligând și pe creditor să participe la sacrificiul impus proprietarilor rurali prin expropriere.

Dacă prin art. 76, al. 4 se prevede și posibilitatea pentru creditor de a fi achitați în numerar sub condițiunea ca întreaga lor creanță rămânând asigurată în restul proprietății neexpropriate, să se prelungească termenul de exigibilitate cu 10 ani și cu o dobândă numai de 5 la sută pe an, — această dispoziție înseamnă că, prin derogare de la normele citate, obligatorii pentru lichidarea creanțelor, legiuitorul lasă părților facultatea să convină ca peste 10 ani, când nu se mai întrevide vreun prejudiciu pt. creditul Statului, să se poată face plata și în numerar, în condițiunile prevăzute în acest text;

Această dispozițiune nu poate avea înțelesul că legiuitorul ar fi intenționat să restrângă solicitudinea arătată debitorului expropriat și să lase la alegerea numai a creditorului modalitatea plății în rentă sau numerar, ci este necesar și consimțământul debitorului, căci legea vorbește de un consimțământ, adică de un acord de voințe pentru ca prelungirea termenului creanței și plata ei în numerar să poată avea loc; de aceea art. 159 din regulamentul legii, prevede că plata în numerar peste 10 ani se va face dacă creditorul acceptă cererea proprietarului lămurind astfel ideea

Bugetul statului Jugoslav pe anul 1927

Belgrad. — Ministrul de finanțe jugoslav D. Ninko Perici a prezentat zilele trecute Scupștinei preceului cheltuelilor și veniturilor statului pe anul 1927—28. Cu această ocazie ministrul a făcut un expozeu amănunțit ziarștilor, din care extragem următoarele importante amănunte:

Bugetul ordinar a fost redus față de cel anterior cu suma de 814 milioane dinari. Această reducere este un eveniment excepțional, numai în Jugoslavia de după războiul mondial ci și în vechea Serbie. Reducerea bugetului este rezultatul condițiilor economice și a sforșurilor de echilibrare între venituri și cheltueli, precum și a economiilor făcute.

Astfel, suma acordată cușei regale și cancelariilor dependente prevede o micșorare față de până acum cu 1 milion dinari. Președinția guvernului și-a redus fondurile cu 1 mil. și jumătate dinari, ministrul de justiție cu 18 mil. dinari, iar ministrul instrucțiunii publice cu 39 mil. dinari. Deasemenea și celelalte ministere au redus considerabil cheltuelile de personal și materiale. Astfel cheltuelile ministerului sănătății publice au fost reduse cu 16 mil. dinari, ale ministerului de externe cu 12,5 mil. ale ministerului de război cu 62 milioane. Cele mai mari reduceri de cheltueli au fost făcute de ministrul căilor ferate, în sumă de 480 milioane dinari.

În ceiace privește veniturile statului, ministrul a desmînțit categoric știrile din ultimul timp, după care acestea ar fi scăzut cu 3 miliarde. Incasările fiscale (tutun, sare, taxe vamale și impozite directe) ating suma de peste 7 miliarde, ceiace înseamnă o creștere evidentă. Impozitele directe sunt prevăzute, într'adevăr cu 20 mil. dinari mai puțin în noul buget, dar aceasta se explică prin faptul că anul trecut nu s'a iertat impozitul pe averea câștigată în timpul războiului. Ministrul a arătat că încasările impozitelor indirecte sunt cu 1 milioane dinari mai mari. Monopolul statului a avut un deficit de 72 milioane, iar celelalte întreprinderi de stat de 743 milioane dinari. De aci au rășărit zvonurile despre un deficit de 3 miliarde.

Acest buget, a spus ministrul este numai un început în opera de asanare a situației financiare. Pentru ca veniturile statului să fie cât mai bine repartizate, va fi nevoie de mai multe legi, în sensul unei centralizări și a scăderii cheltuelilor administrației statului. Se va împiedeca trecerea la pensie a funcționarilor încă apți pentru lucru, se va pune în aplicare legea învățămîntului, căci nu e nevoie de 3 facultăți de medicină și teologie, deasemenea se vor reduce numărul gimnaziilor și a școlilor normale. Dările vor fi simplificate și se vor revizui toate

legile asupra taxelor. Se va aranja chestiunea datoriei flotante și a deficitelor administrațiilor autonome.

La sfârșitul expozeului său, ministrul a apelat la populație pentru achitarea conștincioasă a impozitelor.

Situația economică a Poloniei

Guvernul polonez se străduiește în momentul de față să fixeze un program definitiv al politicii economice, adaptat nevoilor reale ale populației. Astfel se explică șirul de constituiri cu reprezentanți împertencii ai industriei, comerțului și agriculturii, în care au fost deșabutate toate chestiunile arzătoare ale complexului economic. În una din ultimele constituiri a fost analizată problema scampetei și guvernul a accentuat asupra necesității de neevitat a reducerii preșurilor. În acest scop guvernul a exercitat o presiune asupra producătorilor de cărbuni care s'a manifestat în exterior prin eșfenirea cărbunilor pe piața internă. Guvernul s'a înțeles cu producătorii asupra modului de control a cheltuelilor de producție, asigurându-se acestora deplină discrieune pentru a-i apăra de o neleală concurență. În Polonia seprivește cu mare satisfacție faptul că guvernul a găsit mijlocul de a trata direct cu cercurile producătoare și atenția se concentrează mai ales asupra mării industrii, care nu lucrează todeauna pentru binele întregii societăți.

Piața textilă se bucură de o situație relativ favorabilă. Rezervele au fost toate vândute, ceiace împiedică însă intrucâtva noua producție este lipsa de numerar și de credit. Industria textilă poloneză a trebuit să lupte cu exportatorii cehoslovaci, concurența acestora a scăzut însă după oriza temporară din Polonia. Din cauza acestei concurențe întreprinderile textile din Bilak au fost nevoite să acorde străinătății credite pe timp de 6 luni, iar pieșii interne pe 3 luni. De căva timp fabricile au primit comenzi suficiente pentru sezonul de iarnă.

După știri demne de crezare, extracția minereurilor de fier a atins în luna August cifra cea mai înaltă dela război încoace. Maximul a fost în minele districtului Czenstochow. În această lună au fost puse în activitate mine cari înainte nu lucrau și s'au efectuat săpături în noui terenuri.

O deosebită atenție se acordă comerțului dintre polonia și Rusia, care se efectuează deocamdată prin societatea „Bovpoltorg” înființată acum o jumătate an. În primile 5 luni de existență, tranșacțiile acestei societăți au fost de 4 milioane ruble. Rusia exportă în Polonia în special tutun, magneșiu, minereuri de fier, vânat, etc. Polonia exportă în Rusia în primul rând mașini și produse metalurgice. S'a aranjat ca la anul viitor tranșacțiile între ambele țări să se facă prin porturile Leningrad și Gdansk.

om corect, neovind ca creditorul meu să fie păgubit, îi plătesc creanța întreagă în numerar, paștrând pentru mine însumi titlurile de rentă: va veni sergentul de poliție și mă va sili să iau înapoi banii dela creditor și să-i dau renta?

6. Față de aceste concluzii este interesant că Curtea de Casație a declarat principiul invers când era vorba de un act încheiat între un Român și un supus inamic în timpul războiului. Legea zice că astfel de acte se consideră contrare ordinii publice și sunt nule; mai zice legea că orice parte interesată ba chiar și procurorul poate cere declararea nulității lor. Cu toate acestea, Curtea de Casație a declarat că supusul inamic, care a încheiat contractul, nu este parte interesată și nu poartă cere anularea actului. În speță un supus austriac a vândut imobilul său din România unui Român. Devenind cetățean român prin Tratatul de pace, cere anularea vânzării în baza susțiatelor dispozițiuni ale legii. Casația (dec. No. 3360—1926) a respins acțiunea cu drept cuvânt, căci cerea vânzătorului lovește în bunele moravuri. Nu poate fi sancționată specula intențională de vânzător: să plătească înapoi prețul de cumpărare în lei actuali, depreciați și să i-se dea înapoi imobilul care, de sigur, prețuiește cu mult mai mult.

Anchetele noastre

O mare tranșacție comercială

Tranșacția „Arborele român” și Popa Constantin. — Ultimul părăsește societatea Comercială „Arborele român” și preia industria de marmoră din Vașcău.

(Oradea, 25. Nov.)

Pentru a putea da importanța cuveință și pentru a fi înțeles deplin asupra acestei tranșacții comerciale însemnată, vom fi nevoiți să facem un scurt istoric al societății „Arborele Român”.

Această societate a fost înființată de trei părți: Banca „Timișana”, Popa Constantin, mare exploatator de păduri și Alexandru Sugar comerciant de lemne. Scopul noiei societăți înființate a fost exploatarea pădurilor preluate dela Industria de lemne din Beiuș, și minele de marmoră din Vașcău, apoi exportul cu lemne spre Ungaria.

„Arborele român” vreme de doi ani a fost condusă în mod iseproșabil, satisfăcând părțile comerciale, cari au contractat afaceri cu societatea.

În ultimul timp însă a intervenit o tranșacție între părțile cari formau societatea, în sensul, că dl. Popa Constantin e renunțat la partea socială ce o avea la „Arborele român” în favoarea Băncii Timișana, primind în schimb, minele de marmoră dela Vașcău, cu toate instalațiunile moderne, plus o linie ferată de exploatare de aproape 20 Km.

Banca Timișana deasemenea prin cesiunea părții sociale a dlui Popa Constantin care era de 30% din întreg capitalul, a ajuns aproape singura stăpână a societății de exploatare „Arborele român”, având în prealabil semnate 40% din acțiuni, iar acum prin cesiunea făcută 70%.

Noul proprietar al minei de marmoră are de scop intensificarea exploatărei acelei mine, care și în trecut s'a bucurat de un bun renume, exportând până în cele departate țări, plăci de marmoră, coloane de edificiu și alte obiecte.

Apreciind marea importanță economică națională a acestei firme românești speră că Statul va acorda o reducere de taxe vamale de 45%, la importul noilor mașini de instalare a fabricii de marmoră din Vașcău cât și la transporturile produselor. Industrii de marmoră din Vașcău.

Biroul central este la Vașcău. Din produsele industrii de marmoră din Vașcău, se pot utiliza

cele mai frumoase lucruri la clădiri și pavarea culoarele edificiilor sumptuoase.

Producția este importantă și se speră, că în noua intensificare a exploatărei, va crește din zi în zi. După așleplările de până acum, producția anuală va fi de cca 400 vagoane de marmoră pentru diferite articole, monumente, mobile și articole de lux, iar marmoră pentru edificări aproape 150 vagoane anual.

Activitatea fabricii de exploatare a început la 1 Noemvrie.

Ne bucurăm de înființarea acestei noii industrii românești, care va contribui mult la naționalizarea faptică a subsolului, deschizând drumul și capitaliștilor români.

Unificarea căilor ferate în Jugoslavia. Zilele trecute s'a ținut la Belgrad conferința tuturor organizațiilor de industrie și comerț jugoslav, convocată de ministrul transporturilor dr. V. Jovanovici. Acesta a dorit să se consulte cu reprezentanții acestor organizații asupra regulării rețelei de cai ferate în Jugoslavia. Ministrul a accentuat asupra importanței conferinței, a cărei hotăriri vor fi formulate într'o lege și vor constitui liniile de conducere în reconstruirea căilor ferate.

El a declarat că a bună rețea de cai ferate nu are numai o importanță miliară ci și una culturală, aceasta fiind o condițiune principală pentru unificarea națiunii jugoslav. Ministrul a arătat ce s'a făcut în acest domeniu dela 1916 încoace. Căile ferate erau în 1918 într'o stare foarte rea. Stațiile și podurile erau în parte distruse, iar 1.600 km. de linie erau nimicite. Toate aceste au trebuit fi reparate și puse în ordine. Intre altele ministrul a constatat că Voivodina și Slovenia n'au legături directe cu Marea Adriatică far Dalmajia e încă rău legată cu interiorul țării. Deaceia va fi nevoie să se mărească mult rețeaua actuală. Legăturile normale în împingă azi mari greutăți, deoarece în Jugoslavia există trei feluri de linii. Va fi nevoie să se lucreze la unificare, astfel ca distanța dintre roate să fie la toate vagoanele din țară aceeași. Cea mai

importantă linie de comunicație este aceea care unește Belgradul cu Marea Adriatică.

Recordul producției de carbuni în Ungaria. În urma grevei minerilor englezi, producția minelor de carbuni ungare a înregistrat o creștere însemnată, ajungând la 2.990 vagoane zilnic. Aceasta poate fi considerat ca un record în industria cărbunilor din Ungaria. În cercurile bursei se acordă acestei conjuncturi favorabile o mare atenție și se evaluează depe acum viitoarele dividende. Se crede că societatea generală de carbuni va plăti pe anul comercial 1926 un dividend de 250.000 cor. ungare față de 200.000 din anul trecut. Aceasta înseamnă o valoare de 20 pengo. Societatea Șalgotarian atinge dividende de 35.000 cor. ungare în loc de 32.000 cum a avut în anul trecut. În caz că această conjunctură se va păstra e de așteptat o urcare a dividendelor.

— Căutăm corespondenți bine retribuiți în toate centrele industriale și comerciale ale Ardealului și Bănatului. Ofertele se vor trimite redacției ziarului „ARDEALUL ECONOMIC”. Cluj, Str. Minerva 7. Comunicând condițiunile precise și cantitatea materialului.

Nu strică

Să încercați Doamnă cât de bine vă aranjază ochelarii fără cadru dacă suferiți de miopie.

Mare asortiment de ochelari și binocleri în magazinul

Fiul lui
MATIA KUN
CLUJ, Cal. Victoria No. 2.

Cele mai frumoase cadouri de crăciun din porțelan și teracotă (vaze, serviciuri etc.) se găseșc în depozitul fabricii

„IRIS”

Societate anonimă pentru industria ceramică, CLUJ
Calea Regele Ferdinand Nr. 36—38.

Trifoi și lucernă

Cumpărăm ca și în anii trecuți orice cantități de semințe de trifoi și lucernă pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

ATENȚIUNE!

Acelor proprietari, cari ne vor vinde nouă produsele lor, ne obligăm, ca să le decuscutăm (curățim de mătăsă) gratuit a zecea parte din marfa vândută nouă, pentru a fi întrebuințată la viitoare însămănțare.

BANCA CENTRALA, secția Cereale
CLUJ, Strada Regina Maria Nr. 1—3.

Ca mărci cele mai bune bere sunt recunoscute!

Berea albă „URSUS” — berea neagră specială „HERCULES” a fabricii de bere

CZELL din CLUJ

Să găsește pretutindeni!

ELEONORA SZILÁGYI S. A.

Fabrică autorizată pentru producerea de liqueururi, romuri și cognac, și

Prima Fabrică Română de șampanie CLUJ.

PRODUCE: tot soiul de liqueururi, romuri, cognac și punchuri de prima calitate și igienice autorizate prin legea sanitară.

Șampaniile excelente „Favorit”-sec, „Demi”-sec, „Extra”-sec și „Femina”.

Pivnețele societății sunt aprovizionate cu vinuri provenite din cele mai renumite podgorii ardelenesti, din vechiul Regat și podgoriile Aradului.

Specialități: „Rössamali”, „Som-dulce” (Corniță), „Rizling-dulce”, călugărul sur și vinuri de „Asszu”.

Biroul central, pivnețele și fabrica de șampanie se află în CLUJ, STR. LONDREI.

Filiala: în REGHINUL-SĂSESC. (Casă proprie.)

ULSTERE pentru **M. Neumann** Magazin de haine barbatesști
strada și VOIAJ CLUJ, PIAȚA UNIRII 14.

Mare reducere de prețuri

la

Cauciucurile Continental

la magazinul

IOAN I. JILESCU

CLUJ, Strada Regina Maria No. 16.

„TACAMUL”
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, Str. NICOLAE IORGA 11a.

FABRICĂ: Tacămuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru re-vanzători
TELEFON 482

DAȚI ATENȚIE MARCEI FABRICII!!!

Sticlărie și porțelan geamantane pentru călătorie și gence de piele pentru doamne, mai ieștin cumpărați în

Magazinul „PARISIEN”
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 12.

„CRISTAL”

VOPSEȘTE și CURĂȚĂ

CLUJ

Telefon No. 500.

Tipografia BOROS, Cluj Piața Unirii No. 20. Telefon 10—83